

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Wojewody Lubuskiego

NK-I.4131.12.2025.ACze

z dnia 30 stycznia 2025 r.

Rada Gminy w Przewozie

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 i 1572)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr VIII/72/2024 Rady Gminy w Przewozie z dnia 30 grudnia 2024 r. w sprawie likwidacji Szkoły Filialnej w Piotrowie podporządkowanej organizacyjnie Szkole Podstawowej w Przewozie, w całości.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 30 grudnia 2024 r. Rada Gminy w Przewozie podjęła uchwałę Nr VIII/72/2024 w sprawie likwidacji Szkoły Filialnej w Piotrowie podporządkowanej organizacyjnie Szkole Podstawowej w Przewozie (dalej uchwała).

W podstawie prawnej uchwały wskazano przepisy art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. h ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465, 1572) oraz art. 89 ust. 1 i 3 w zw. z art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r., poz. 737, 854).

Wskazana uchwała została doręczona organowi nadzoru w dniu 3 stycznia 2025 r.

W toku badania legalności przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdza, że została ona podjęta z istotnym naruszeniem prawa, tj. art. 19 ust. 1 i ust. 2 ustawy o związkach zawodowych (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz 854) - z uwagi na naruszenie ustawowego obowiązku zapewnienia udziału w procesie legislacyjnym organizacjom związkowym, reprezentatywnym w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego.

Uchwała podjęta została na podstawie art. 89 ust. 1 i ust. 3 w zw. z art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe. W art. 89 uregulowana została możliwość likwidacji szkoły z końcem roku szkolnego po zapewnieniu uczniom przez organ prowadzący możliwości kontynuowania nauki w innej szkole publicznej tego samego typu, a także kształcącej w tym samym lub zbliżonym zawodzie. Likwidacja szkoły musi zostać poprzedzona na co najmniej 6 miesięcy przed terminem likwidacji zawiadomieniem o tym fakcie rodziców uczniów, właściwego kuratora oświaty oraz organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego właściwej do prowadzenia

szkół danego typu (ust. 1), a także uzyskaniem pozytywnej opinii właściwego kuratora oświaty (ust. 3). W oparciu o powołaną regulację - mając na uwadze przepis art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo oświatowe - niewątpliwie Rada Gminy w Przewozie posiada kompetencję do podjęcia uchwały, w której postanowiła zlikwidować Szkołę Filialną z klasami I-III i oddziałem przedszkolnym w Piotrowie, podporządkowaną organizacyjnie Szkole Podstawowej im. kpt. St. Betleja w Przewozie, z końcem roku szkolnego 2024/2025, tj. z dniem 31 sierpnia 2025 r.

Z przywołanego powyżej przepisu art. 89 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe wynika, że proces związany z likwidacją szkoły składa się z dwóch etapów, z których pierwszy stanowi przygotowanie do likwidacji szkoły, w którym organ prowadzący, co najmniej na 6 miesięcy przed terminem likwidacji, zawiadamia o zamiarze likwidacji szkoły: rodziców uczniów, właściwego kuratora oświaty oraz organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego właściwej do prowadzenia szkół danego typu.

W tym miejscu należy jednak wskazać, że zgodnie z uchwałą Naczelnego Sądu Administracyjnego z 29 listopada 2010 r. (sygn. akt I OPS 2/10) uchwała o zamiarze likwidacji szkoły i uchwała o likwidacji szkoły są aktami prawnymi podejmowanymi w sprawie objętej opiniowaniem przez odpowiednie władze statutowe związku zawodowego - stosownie do przepisu art. 19 ust. 2 ustawy o związkach zawodowych. Przy czym przedstawienie do zaopiniowania projektu jednej z nich oznacza dopełnienie obowiązku, o którym mowa w art. 19 ust. 2. Jeżeli zatem projekt uchwały o zamiarze likwidacji szkoły przekazany zostanie do zaopiniowania właściwym statutowym władzom związków zawodowych, tym samym organ samorządu terytorialnego wywiązuje się z ustawowego obowiązku, o jakim mowa w art. 19 ust. 2 ustawy o związkach zawodowych i nie ma obowiązku przedstawienia do zaopiniowania kolejnego projektu uchwały o likwidacji szkoły, dotyczącego tej samej sprawy. Jeżeli natomiast nie dopełniono obowiązku przedstawienia do zaopiniowania projektu uchwały o zamiarze likwidacji, to konieczne jest przekazanie do zaopiniowania projektu uchwały o likwidacji szkoły.

Z uwagi na powyższe, w ocenie organu nadzoru, projekty uchwały o zamiarze likwidacji szkoły albo projekt uchwały o likwidacji szkoły powinien zostać zaopiniowany przez organizacje związkowe reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2232 ze zm.). Za reprezentatywne organizacje związkowe - w myśl art. 23 ust. 2 i ust. 3 ustawy o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego - uznaje się ogólnokrajowe związki zawodowe, ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych i ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe (konfederacje), które spełniają łącznie następujące kryteria: 1) zrzeszają więcej niż 300 000 członków będących osobami wykonującymi pracę zarobkową, o których mowa w art. 1¹ pkt 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych; 2) działają w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej.

A zatem, przywołane w art. 19 ustawy o związkach zawodowych organy zobligowane są kierować założenia i projekty aktów prawnych do odpowiednich władz statutowych związku,

umożliwiając im w ten sposób przedstawienie opinii. W celu ustalenia, które akty prawne dotyczą zagadnień objętych zadaniami związków zawodowych należy ocenić, jakie zadania stawia ustawodawca organizacjom związkowym. Z ustawy o związkach zawodowych wynika, że organizacje tego rodzaju powołane są do reprezentowania i obrony praw, interesów zawodowych i socjalnych ludzi pracy (art. 1). Związki zawodowe reprezentują pracowników i inne osoby, a także bronią ich godności, praw oraz interesów materialnych i moralnych, zarówno zbiorowych, jak i indywidualnych (art. 4). Związki zawodowe współuczestniczą w tworzeniu korzystnych warunków pracy, bytu i wypoczynku (art. 6).

Uprawnienia wynikające z przepisu art. 19 ust. 2 ustawy o związkach zawodowych, pozwalające związkom zawodowym na opiniowanie założeń projektów aktów prawnych, mają znaczenie społeczne i prawne, gdyż na etapie tworzenia prawa pozwalają związkom wpływać na treść i kierunek proponowanych rozwiązań prawnych. Skoro udział związków zawodowych w procesie legislacyjnym jest regulowany ustawowo, to przypadek pominięcia związków zawodowych w opiniowaniu projektu uchwały organu jednostki samorządu terytorialnego stanowi istotne naruszenie prawa w rozumieniu ustawy o samorządzie gminnym. Daje on również samodzielną podstawę do stwierdzenia nieważności uchwały.

Z informacji przekazanych przez Gminę, w procesie likwidacji Szkoły Filialnej z klasami I-III i oddziałem przedszkolnym w Piotrowie, takiego wymogu jednak nie dopełniono.

Należy podkreślić, że prawidłowa pod względem prawnym uchwała musi spełniać niezbędne wymagania zarówno w aspekcie materialnym, jak i formalnym. W ramach katalogu warunków formalnych podjęcia ważnej uchwały jest konieczność przedłożenia jej projektu do zaopiniowania właściwym podmiotom, o ile przepisy prawa przewidują taki obowiązek. W tym kontekście należy stwierdzić, że Rada Gminy w Przewozie podjęła badaną uchwałę nie dopełniając obowiązku zaopiniowania jej projektu przez reprezentatywne związki zawodowe w rozumieniu ustawy, co stanowi istotne naruszenie prawa. Stanowisko organu nadzoru potwierdza ugruntowane orzecznictwo sądowno-administracyjne (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 14 kwietnia 2015 r., sygn. akt I OSK 2961/14; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. z dnia 17 września 2015 r., sygn. akt II SA/Go 405/15; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. z dnia 21 kwietnia 2016 r., sygn. akt II SA/Go 182/16).

Mając na względzie powyższe, stwierdzenie nieważności przedmiotowej uchwały w całości jest w pełni uzasadnione.

Pouczenie:

Od niniejszego rozstrzygnięcia służy prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. w terminie 30 dni od doręczenia rozstrzygnięcia za pośrednictwem Wojewody Lubuskiego.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, stwierdzenie przez organ nadzoru nieważności uchwały organu gminy wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO

Paweł Witt

Dyrektor

Wydziału Nadzoru i Kontroli